

OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO JYVÄSKYLÄN YLIOPISTON VUODEN 2007 TOIMINNASTA

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopisto on strategiansa mukaisesti panostanut tutkimukseen ja jatkokoulutukseen. Yliopiston tuottavuus on valtakunnallisesti tarkastellen hyvällä tasolla. Hyvä tutkintotuottavuus on heijastunut myös taloudellisuuden kehitykseen.

Täydentävän rahoituksen määrä on laskenut ja sen osuus kokonaisrahoituksesta (28 %) oli selvästi valtakunnallisen keskiarvon alapuolella. Yliopisto arvioi itse hyvän kokonaisrahoitustilanteen vähentäneen täydentävän rahoituksen hankkimisaktiivisuutta.

Yliopiston liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tuotot olivat edellisen vuoden tasolla, mutta kannattavuus parani. Tuotto- ja kannattavuustavoite jäi kuitenkin edellisen vuoden tapaan saavuttamatta. Yhteistoimintatutkimuksen tulotavoitetta ei täysin saavutettu, minkä yliopisto arvioi johtuvan lähinnä EU-rahoituksen pienenemisestä.

Yliopisto on aktiivisesti tarttunut yliopistopoliittisiin haasteisiin ja yliopiston kokonaiskehitys on jatkunut edellisten vuosien tapaan myönteisenä. Yliopisto on ollut aktiivinen yliopistouudistukseen liittyvässä valmistelussaan.

Yliopisto on mukana Sisä-Suomen yliopistoallianssin kehittämässä. Tärkeää on, että hankkeessa päästään nopeasti yhteiseen strategiaan, jonka toteuttamiseen kaikki osapuolet sitoutuvat.

Yliopiston tulee osallistua nanotieteiden koulutuksen ja tutkimuksen kansallisesti koordinoituun kehittämiseen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Yliopistossa tehtävä tutkimus ja jatkotutkintokoulutus on korkeatasoista, mitä osoittaa mm. yliopiston sijoittuminen korkealle yliopistojen välisissä vertailuissa, yliopiston asema Suomen Akatemian nimeämässä tutkimuksen huippuyksiköissä ja useiden tutkijakoulujen koordinaatiovastuut. Yliopiston oma panostus tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja kansainvälistymiseen on tärkeää saavutetun aseman säilyttämiseksi. Yliopiston tohtorin tutkintotavoitteen saavuttamisaste on 101 %.

Yliopisto on ryhtynyt korkeakoulukeksintöläin edellyttämiin toimenpiteisiin. Yliopistolle on tehty 44 keksintöehdotusta vuonna 2007. Yliopisto ei ole ilmoittanut keksintöilmoitusten määrää eikä sitä onko se ottanut itselleen oikeuksia keksintöihin. Yliopisto on rakentanut yhteistyökumppanuudet keskeisten välittäjäorganisaatioiden kanssa tutkimustulosten hyödyntämiseksi.

Yliopisto on valmistautunut sähköisen hakujärjestelmän käyttöönottoon ja järjestelmän kautta toteutettavaan valtakunnalliseen yhteishakuun. Samana vuonna tai edellisenä syksynä toisen asteen koulutuksen päättäneiden osuus yliopiston uusista opiskelijoista on alle tavoitteen, mutta ylittää valtakunnallisen keskiarvon.

Yliopiston ylempien korkeakoulututkintojen tavoitteen saavuttamisaste on 100 % ja tavoitteet ylitetään useilla koulutusaloista. Läpäisy on useilla koulutusaloilla hyvä. Selviä läpäisyongelmia on luonnontieteiden alalla. Yliopisto on onnistunut aineenopettajakoulutuksensa tavoitteiden saavuttamisessa.

Yliopisto on monipuolisten kehittämistoimien avulla edistänyt tutkintouudistusta, joten uuden tutkintorakenteen toteuttaminen on edennyt ongelmitta. Opetusta ja ohjausta kehitetään useiden laadunvarmistus- ja palautejärjestelmien avulla. Yliopisto on ottanut työelämäyhteydet ura- ja rekrytointipalveluiden lisäksi osaksi opintojen suunnittelua ja henkilökohtaisten opintosuunnitelmien rakentamista. Välitettyjen harjoittelupaikkojen määrä nousi huomattavasti.

Yliopisto on toiminut valtakunnallisen korkeakoulujen esteettömyyttä edistävän ESOK-hankkeen koordinaattorina yhdessä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Yliopisto on asettanut tavoitteet kansainvälistymisen yhteistyömaiksi ja osallistuu aktiivisesti myös kehitysyhteistyöhön. Opiskelijoiden, opettajien ja tutkijoiden liikkuvuuden määrissä on huomattavia alakohtaisia eroja. Kansainvälisten tieteellisten julkaisujen määrä on jatkanut kasvuaan.

Yliopisto on onnistunut nostamaan täydennyskoulutuksen osallistujamäärää. Avoimen yliopiston opiskelijamäärät ovat laskeneet.

Yliopiston tulee huomioida aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus ja kansainvälistymisstrategia omassa strategiatyössään.

Yliopiston tulee pyrkiä vähentämään harjoittelutarjonnan koulutusalaakohtaisia eroja. Opiskelijavalintojen kehittämistä, alakohtaisista työelämäyhteyksistä ja harjoittelukäytännöistä tulee raportoida tarkemmin.

Yliopiston tulee arvioida englanninkielisen opetustarjonnan riittävyys.

Yliopiston tulee huolehtia, että siihen palvelussuhteessa olevien tutkijakoululaisten palkkaus on VPJ-järjestelmän mukainen. Osana hyvää henkilöstöpolitiikkaa yliopiston tulee huomioida neliportaisen tutkijanuran kehittäminen.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Yliopiston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rakenne noudattaa opetusministeriön mallia tilinpäätöksestä yliopistoille. Tunnuslukuja ja toteumia oli analysoitu systemaattisesti sanallisesti ja vertailutietoja oli esitetty muista yliopistoista ja aikaisemmilta vuosilta. Tuottavuudessa tapahtunutta muutosta on kuitenkin vaikea arvioida, koska tietoja ei ole kaikilta osin esitetty useammalta vuodelta.

Yliopisto ei ole ottanut vielä käyttöönsä kokonaiskustannusmallia ja toteutuneen työajan kohdentamista tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisessä. Yliopisto ilmoittaa uudistusten toteutuvan vuoden 2008 aikana.

Yliopisto on käynnistänyt runsaasti toimenpiteitä opetusministeriön vuoden 2006 tilinpäätöskannanoton johdosta. Yliopisto on raportoinut rakenteellisen kehittämisen ja tuottavuusohjelman toteuttamisesta, mikä mahdollistaa myös henkilöstövaikutusten arvioinnin.

Yliopiston tulee ilmoittaa Valtiontalouden tarkastusviraston lisäksi myös opetusministeriölle 15.8.2008 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt rakennerahastohankkeiden kustannusten seurannan kehittämiseksi.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOKSELLISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulupolitiikan tavoitteet vuosille 2007-2012 on asetettu Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa. Opetusministeriö (OPM) on määritellyt rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat maaliskuussa 2008. Yliopistot voivat tarvittaessa esittää myös vaihtoehtoisia rakenteellisen kehittämisen toimia. Kaikilta yliopistoilta on edellytetty uudet strategiat kevään 2010 tulosneuvotteluihin mennessä. Näiden pohjalta valmistellaan rakenteellisen kehittämisen toimenpideohjelma vuodesta 2010 alkaen. OPM koordinoi myös sektoritutkimuksen rakenteellisen kehittämisen valmistelua. Tavoitteena on vahvistaa sektoritutkimusta ja siihen liittyvää yhteistyötä yliopistojen kanssa.

Yliopistojen taloudellista ja hallinnollista autonomiaa vahvistavaa yliopistolakia valmistellaan. Hallitus on linjannut iltakoulussaan 21.11.2007 uudistuksen perusperiaatteet. Talouspoliittinen ministerivaliokunta on käsitellyt kolme kertaa uudistuksen taloudellisia reunaehtoja. Tavoitteena on, että OPM lähettää lakiluonnoksen lausuntokierrokselle elokuussa 2008. Lakiesitys Eduskunnalle annetaan kevädistuntokauden 2009 alussa ja lain on tarkoitus astua voimaan 1.8.2009. Kaikkien yliopistojen tulee hyvissä ajoin valmistautua yliopistouudistukseen.

OPM valmistelee lakiesitykseen liittyen yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistamista vuodesta 2010 eteenpäin. Rahoitusmallivalmistelussa korostetaan yliopistojen toiminnan laadun ja vaikuttavuuden merkitystä, strategista kehittämistä ja uusiutumista sekä toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta. OPM jatkaa tulosohjaukseen liittyvää kokonaisvaltaista indikaattoreiden kehittämistä.

Kansallinen innovaatiostrategia valmistuu vuoden 2008 aikana. Sen pohjalta voidaan arvioida, mitä toimenpiteitä se edellyttää tutkimus- ja innovaatiojärjestelmän perustan muodostavissa yliopistoissa. OPM osallistuu pitkäjänteisen kansallisen tutkimusinfrastruktuuripolitiikan valmisteluun. OPM seuraa korkeakoulueksintöjä koskevan lainsäädännön (369/2006) toimivuutta ja täytäntöönpanoa yliopistoissa. OPM valmistelee vuoden 2008 aikana suositukset korkeakoulupohjaisen yrittäjyyden edistämisestä.

OPM:n johdolla valmistellaan laajapohjaisessa yhteistyössä ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta. Hallitus on päättänyt 23.4.2008 uudistuksen valmistelun periaatelinjaukset ja aikataulun. Yliopistojen tulee kehittää avointa yliopistoa, täydennyskoulutusta ja monimuotoista tutkintoon johtavaa koulutusta työikäisen aikuisväestön osaamistarpeisiin vastaamiseksi.

Yliopistojen tuottavuusohjelman toteuttamista jatketaan aiemmin sovitusti. Tuottavuusohjelman vuosien 2012-2015 lisätoimenpiteet eivät koske yliopistoja.

Vuoden 2008 lopussa valmistuu korkeakoulujen kansainvälistymisstrategia, jota valmistellaan parhaillaan yhteistyössä korkeakoulujen ja sidosryhmien kanssa. Kansainvälistymisen tavoitteet otetaan huomioon myös valmisteltavassa rahoitusmallissa.

Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi Korkeakoulujen arviointineuvosto auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä. Korkeakoulujen arviointineuvosto arvioi yliopistokeskukset vuoden 2008 aikana. Yliopistokeskusten kehittämisestä päätetään arvioinnin jälkeen.

OPM on siirtänyt tutkijakoulupäätöksenteon Suomen Akatemialle vuoden 2008 alusta alkaen. OPM tukee neliportaisen tutkijanuran kehittämistä rahoitusmallin puitteissa. Tutkimustoimintaan liittyvää tiedonkeruuta vahvistetaan ja systematisoidaan osana KOTA-tietojärjestelmän kokonaiskehittämistä.

OPM on käynnistänyt myös laajemman toimenpidekokonaisuuden, jonka tavoitteena on koko korkeakoululaitoksen tietojärjestelmien uudistaminen. OPM ja Opetushallitus ovat yhteistyössä yliopistojen kanssa valmistelleet siirtymistä yliopistojen sähköiseen hakujärjestelmään ja hakujärjestelmän kautta toteutettavaan valtakunnalliseen yhteishakuun.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma